

Grunderna för morgon- och eftermiddagsverksamheten inom den grundläggande utbildningen 2011

April 2011

Eftis- och klubbverksamhet

- Nationellt uppdrag i UBS:s utvecklingsnätverk (15 regionala nätverk)
- Samarbetsnätverk för svenskspråkiga aktörer i landet
- Kontakt till fältet på alla nivåer

Kvalitetshöjande verksamhet

- Utvärdering och uppföljning
- Utbildning, fortbildning, kurser
- Information och nätverk
- Materialproduktion

Aktuellt våren 2011

- Grunderna för morgon- och eftermiddagsverksamheten förnyas
- Kartläggning av eftisverksamheten i Svenskfinland
- Nationell uppföljning av eftisverksamheten
- Fristående yrkesexamen för eftisledare och skolgångsbiträde slås ihop
- Ny regering 2011, hur går det sen?

Klubbar, Aktuellt våren 2011

- Ansökningstid för kommunerna 11.1-18.2.2011, beslut i medlet av april
- Fortsatt statligt stöd, 10 milj € 2011
- Pilotprojekt i 12 kommuner (1 svensk)
- Lyfta fram goda modeller

Fakta/statistik 20.9.2010

Totalt 46 860 barn (30,9%) går i eftis i Finland

- 29 267 åk 1 (50,9%)
- 15 789 åk 2 (27,9%)
- 1 804 spec.barn (4,7%)

Totalt 319 kommuner ordnar, 7 ordnar inte

Jämfört med övriga Norden låg andel!

SKOLANS
KLUBBVERKSAMHET

Kartläggning av eftisverksamheten i Svenskfinland 2010

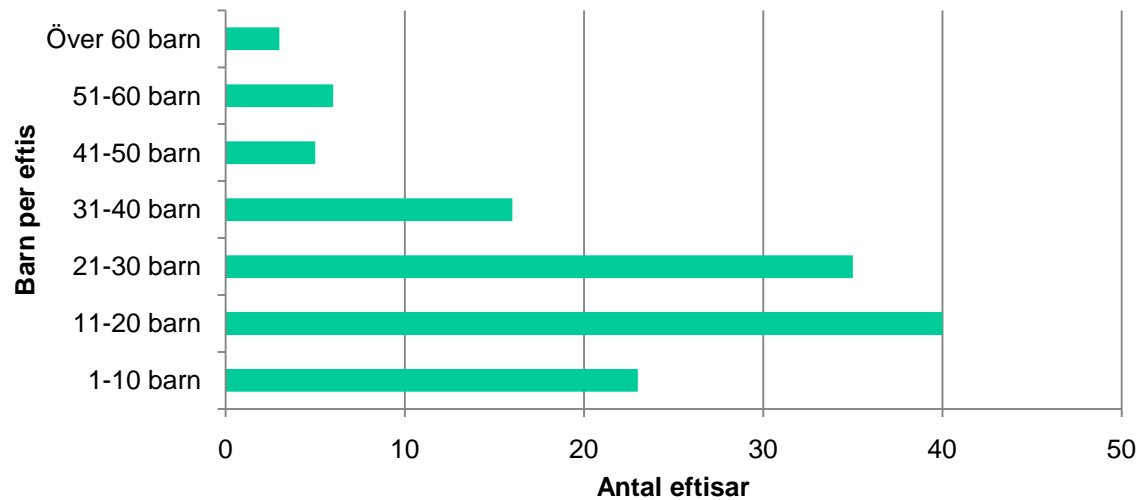
- * Målgrupp eftisledare
- * Enkät på nätet i november 2010
- * Totalt 227 svar, från 118 eftisar
- * Personalen och arbete som ledare i fokus
- * Resultatet sammanställs våren 2011
- * Publiceras april-maj 2011

Kartläggning 2010

252 svenskspråkiga eftisar

Antal barn i eftis, ett svar per eftis

Morgon- och eftermiddagsverksamhet

- Lagen om grundläggande utbildning 2003 (1.8.2004)
- Ändring i omfattning och avgifter 2006 (1.8.2007)
- Utbildningsstyrelsen beslutar om målen för och det centrala innehållet i den morgon- och eftermiddagsverksamhet som avses i denna lag (*grunderna för morgon- och eftermiddagsverksamhet*)
- Iivonen MBF (MLL) rapport "*Morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolelever ur perspektivet lagstiftning, kvalitet och ändringstryck*"
- 21 åtgärdsförslag
- UBS tillsatte grupp för revidering av "eftisgrunderna" hösten 2009, arbetet klart december 2010 i bruk 1.8.2011

Morgon- och eftermiddagsverksamhet

GruL 48 a § (19.12.2003/1136) Mål och grunder

- Syftet med morgon- och eftermiddagsverksamheten är att **stödja hemmets och skolans fostrande arbete samt att stödja utvecklingen av barnens känsloliv och barnens etiska utveckling**. Morgon- och eftermiddagsverksamheten skall dessutom främja barnens **välfärd och jämlikhet** i samhället **samt förebygga utslagning och öka delaktigheten**. Morgon- och eftermiddagsverksamheten skall erbjuda barnen allsidiga möjligheter att delta i **ledd och rekreerande** verksamhet och möjliggöra vila i en lugn miljö, under tillsyn av en **yrkeskunnig och för uppgiften lämplig person**.
- Utbildningsstyrelsen beslutar om målen för och det centrala innehållet i den morgon- och eftermiddagsverksamhet som avses i denna lag (*grunderna för morgon- och eftermiddagsverksamhet*). Utbildningsstyrelsen bereder grunderna i samarbete med forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården.

Arbetet i eftisgrundsgruppen

- Lagen som grund dvs "centrala mål och innehåll"
- Inga nya uppgifter, skyldigheter eller utgifter för kommunerna
- Harmonisering med reviderade GruL och Ipl
- Detaljerad VS Allmän?
  - Barn i behov av särskilt stöd
  - Samarbetet eftis-hem-skola
  - Kommunen ansvarar-olika arrangörer

1 Utgångspunkterna för ordnandet av morgon- och eftermiddagsverksamhet inom den grundläggande utbildningen

- Följer lagen om grundläggande utbildning § 48 a – f
- Följer UBS grunderna för eftis
- Berättigar till statsandelar (57% av fastställda timpriset)
- Barn - Elev?

1.1 Värdegrund och uppgift

- Morgon- och eftermiddagsverksamheten bygger på värdegrunden för den grundläggande utbildningen, som omfattar mänskliga rättigheter, jämlikhet, demokrati, bevarande av naturens mångfald och omgivningens livskraft samt tolerans för kulturell mångfald.
  - att erbjuda barnen ledd fritidsverksamhet
  - att stödja barnens uppväxt och utveckling
  - att stödja barnens skolgång och lärande
  - att ingripa tidigt och att ge social bekräftelse

1.2 Riktlinjer som styr morgon- och eftermiddagsverksamheten

- Ledd fritidsverksamhet -> mindre ensamtid
- Olika modeller att ordna -> samma mål
- Trygg miljö: mobbing, trakasseri, våld
- Skoldagens händelser beaktas i mån av möjlighet
- Bygger på frivillighet och sker under fritid
- Tillräckligt med kompetent och behörig personal
- Planeringen kan ske genom yrkesövergripande samarbete-familjerna
- Kännedom om barnen
- Olika språkgruppers behov bör beaktas
- Kulturgrupper, lokala särdrag i mån av möjlighet
- Rekommenderas att eftisverksamheten ingår i kommunens "Välfärdsplan för barn och unga"

Kommunala välfärdsplaner för barn och unga

Kommunen eller flera kommuner tillsammans ska göra upp **en plan över kommunens eller kommunernas verksamhet för att främja barns och unga personers välfärd samt ordna och utveckla barnskyddet (L 417/2007, 12 §)**. Planen är ett nytt, lagstadgat verktyg för styrning, ledning och utveckling av arbetet för barns och ungas välfärd i kommunen. I fortsättningen ska den utgöra en del av den etablerade årsrytmen i planeringen, verkställandet och utvärderingen av verksamheten i kommunen.

Planen gäller hela kommunen och dess olika sektorer

- genom **samhällsplanering** kan man påverka exempelvis säkerheten i barns uppväxtmiljö
- **idrotts- och ungdomsverksamhet och olika kultur- och fritidsaktiviteter** är en del av barns och unga personers uppväxt och utveckling och deras delaktighet i samhället
- vid sidan om familjen och hemmet bildar **dagvården, förskolan och skolan** viktiga platser för gemenskap med tanke på barns och unga personers vård, uppväxt och lärande
- **social- och hälsovårdens** tjänster och andra tjänster stöder barns, ungas och familjers vardag.

2. Mål för morgon- och eftermiddagsverksamheten

2.1. Stödandet av hemmets och skolans fostrande arbete

Utgångspunkten är att vårdnadshavarna bär det främsta ansvaret, ledarna har ett yrkesmässigt ansvar för barnens fostran

- Principen om fostringsgemenskap – tillsammans stödja barnens uppväxt, utveckling och lärande
- Förutsätter samarbete som bygger på gemensam respekt
- Eftis och skolan ska ha ett nära samarbete och utveckla strukturer och modeller som lämpar sig för det lokala samarbetet
- Tillsammans med elevvårdspersonalen stödja barnets helhetsmässiga välbefinnande o skolgång
- Målet ska synas i skötseln av ärenden o överföring av information, med samtycke vid behov delta i diskussioner om barnet

2.2. Stödandet av välbefinnandet, känslolivet och den sociala utvecklingen

- Viktigt att varje barn känner sig uppskattat och accepterat
- Lär sig färdigheter som behövs i socialt samspel
- Uppmuntran och beröm, glädjen att delta och att lyckas betonas
- Stödja barnens intressen, ge möjlighet att bekanta sig med olika fritidsintressen
- Eftis ska ske i en lugn miljö och atmosfär
- Ge möjlighet till vila och lugn och ro och vistelse utomhus
- Ett smakligt mellanmål och en trivsamt miljö ökar känslan av välbefinnande
- Gemensamma riktlinjer med skolan

Målet är att barnens dag ska vara en harmonisk helhet!

2.3. Stödandet av den etiska utvecklingen

- Stödja barnens etiska utveckling och uppfattning om att alla människor är jämlika
- Den etiska utgångspunkten för verksamheten är den värdegrund som beskrivs i läroplansgrunderna och de principer som hemmen och skolan kommit överens om
- Ett barncentrerat förhållningssätt betonas
- I eftis handleds barnen småningom att ta hand om
  - * Sitt eget välbefinnande och sunda levnadsvanor
  - * andra välbefinnande och de rättigheter o skyldigheter som detta medför
  - * känslor och konsekvenser som det egna beteendet leder till både för dem själva och för andra
  - * regler och överenskommelser i gruppen
  - * en positiv inställning till omgivningen, naturen och en hållbar livsstil

2.4. Främjandet av delaktighet, jämställdhet och jämlikhet och att ge social bekräftelse

- Det är viktigt att lyssna på barnen och att de kan delta i planeringen och genomförandet av verksamheten
- Uppmärksamhet ges åt barn i behov av särskilt stöd
- Barnens egna språk- och kulturbakgrund och levnadssätt och värderingar beaktas
- Samer, romer, invandrare, barn som använder teckenspråk
- Öka förståelsen genom att stifta bekantskap med olika kulturer
- Förebygger mobbning och utslagning

3. Morgon- och eftermiddagsverksamhetens innehåll

- Innehållet ska bidra till att målen i läroplansgrunderna och kommunens verksamhetsplan uppnås.
- Den som ordnar o den som genomför verksamheten ansvarar för planeringen av innehållet och genomförandet på varje eftis
- Vårdnadshavarna ska ges möjlighet att delta i planeringen och informeras om verksamhetsplanen och innehållet i den
- Barnens behov och önskemål beaktas när innehållet planernas
- Lek, skapande verksamhet, att röra på sig, att koppla av och vila betonas

Morgon- och eftermiddagsverksamheten ska bestå av följande innehållsmässiga helheter:

- ❖ etisk utveckling och jämställdhet
- ❖ lek och samspel
- ❖ motion och utevistelse
- ❖ måltider och vila
- ❖ kultur och traditioner
- ❖ praktiska färdigheter och pyssel
- ❖ visuellt, musikaliskt, kroppsligt, verbalt uttryck
- ❖ mediekunskap
- ❖ vardagssysslor, livsmiljö och hållbar livsstil
- ❖ olika teoretiska och praktiska ämnen

4 Barn i behov av stöd i morgon- och eftermiddagsverksamheten

- Verksamhetens allmänna mål som utgångspunkt
- Hänsyn till ålder, utvecklingsskede, individuella behov
- Personalens kunnande och möjlighet till konsultation och stöd
- Helhetssyn hem-skola-efteris

Grundläggande utbildningen läroplansgrunder

”Skolan ska samarbeta med förskoleundervisningen och den övriga småbarnsfostran, **morgon- och eftermiddagsverksamheten**”

4.1 ALLMÄNT STÖD FÖR STUDIER OCH SKOLGÅNG

”Ifall utbildningsanordnaren ordnar skolans klubbverksamhet och **morgon- och eftermiddags-verksamhet** kan också **den främja elevens välbefinnande och studiemotivation**. Genom att planera in klubbverksamheten och **morgon- och eftermiddagsverksamheten** **som en del av elevens dagsprogram** kan man också öka elevens upplevelse av trygghet och gemenskap.

4.5.2 INDIVIDUELL PLAN FÖR HUR UNDERVISNINGEN SKA ORDNAS

”elevens eventuella **deltagande i morgon- och eftermiddagsverksamhet** och en beskrivning av samarbetet med arrangören”

Nivåerna på stödet definieras i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen enligt följande:

- **Allmänt stöd** ingår i **all fostran, undervisning och handledning**. Behovet av stöd är då i allmänhet övergående, eleven kan behöva endast en stödform, såsom stödundervisning eller specialundervisning på deltid.
- Elever som för sitt lärande eller sin skolgång behöver **regelbundet stöd eller flera former av stöd** samtidigt ges **intensifierat stöd** i enlighet med en **skriftlig plan för elevens lärande** som utarbetats utgående från en **pedagogisk bedömning**. Det intensifierade stödet är mer omfattande och långsiktigt än det allmänna stödet.
- **Särskilt stöd** ges till elever som inte med andra stödåtgärder i tillräcklig grad kan uppnå sina mål för växande, utveckling eller lärande. Om **särskilt stöd** fattas ett förvaltningsbeslut som grundar sig på en **pedagogisk utredning**. En individuell plan för hur undervisningen ska ordnas (**IP**) **görs upp för eleven**. Planen ska beskriva hur undervisningen och de övriga stödåtgärderna ska ordnas i enlighet med beslutet om särskilt stöd.

4.1 Morgon- och eftermiddagsverksamhet för elever som får allmänt, intensifierat eller särskilt stöd

- Särskilt stöd - rätt att söka till eftisverksamhet under hela grundskolan
- Kommunen bestämmer omfattningen
- I mån av möjlighet integrerat, kan även ordnas separat
- I mån av möjlighet i åldersenlig grupp
- Eftis som en stödform till grundläggande utbildningen

4.2 Samarbetet i anslutning till att ordna verksamheten

- Samarbetet mellan vårdnadshavare, skolan och morgon- och eftermiddagsverksamheten
- Hur målen för växande och utveckling hos en elev som får intensifierat eller särskilt stöd ska beaktas i morgon- och eftermiddagsverksamheten
- Yrkesövergripande samarbete ökar förutsättningarna för att eleven får tillräckligt stöd
- Eftis som stödform: IP/särskilt stöd samt plan för elevens lärande i intensifierat stöd
- Dokumenten&Info sekretessbelagda-vårdnadshavarens tillstånd
- Eftis personal kan vara med vid uppgörande av IP med vårdnadshavarens tillstånd
- Sekretssbestämmelserna gällande författningar som berör behandling av personuppgifter, sekretess och tystnadsplikt samt skyldigheterna i barnskyddslagen

MEN!

- *“Personer som ansvarar för den grundläggande utbildningen och elevvården kan, till personer som ansvarar för morgon- och eftermiddagsverksamheten, överlåta uppgifter som är nödvändiga för att verksamheten ska kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt”*

5 Anordnande, planering och utvärdering av verksamheten i kommunen

- Kommunen bär helhetsansvaret för anordnandet av morgon- och eftermiddagsverksamheten i enlighet med författningar och grunder
- I kommunens instruktion bestäms under vilken förvaltning verksamheten placeras - tjänsteinnehavare/organ

5.1 Anordnande av morgon- och eftermiddagsverksamhet

- Kommunen kan anordna verksamheten själv eller:
  - tillsammans med andra kommuner
  - köpa tjänsten av en annan offentlig eller privat serviceproducent
  - betala understöd till serviceproducenten
- Offentliga och privata serviceproducenter
- Kommunen ingår ett avtal med serviceproducenten

5.1 Anordnande av morgon- och eftermiddagsverksamhet (forts.)

- Antagning på lika grunder
- Månadsavgift
- Mellanmål
- Trygghet (utrymmen)
- Vård vid olycksfall
- Tillräckligt antal yrkeskunniga i personalen
- Brottregister utdrag
- Informationsgång (sekretess-inforätt)

5.1 Anordnande av morgon- och eftermiddagsverksamhet (forts.)

- *"Om kommunen anordnar eller skaffar morgon- och eftermiddagsverksamhet ska verksamheten, i den omfattning kommunen beslutar, erbjudas eleverna i årskurs ett och två och de elever i övriga årskurser som fått beslut om särskilt stöd enligt lagen om grundläggande utbildning"*
-> *Berättigar till statsandel*

OBS! Annan verksamhet (icke statsandelsberättigad)

5.1 Anordnande av morgon- och eftermiddagsverksamhet (forts.)

- Varje barn som deltar i morgon- och eftermiddagsverksamhet skall erbjudas sådan verksamhet antingen 570 eller 760 timmar under skolåret.
- Att delta i verksamheten är frivilligt för barnen. Verksamhet kan ordnas under skolåret på vardagar i regel mellan klockan 7.00 och 17.00. Verksamheten skall planeras i samråd med hemmen och de som anordnar verksamheten. Kommunen skall anta en verksamhetsplan för morgon och eftermiddagsverksamhet som avses i denna lag.

...

Jyväskylä prejudikat (ej laga kraft ännu)

5.2. Planering och utvärdering av verksamheten

En kommun som ordnar morgon- och eftermiddagsverksamhet ska godkänna en verksamhetsplan som avses i lagen.

Planen ska utgå från grunderna (de nya!) och de lokala förhållandena

Kommunen ska utvärdera verksamheten och delta i extern utvärdering och verksamhet. De centrala resultaten ska publiceras.

Kommunens instruktion bestämmer under vilken förvaltning verksamheten lyder. I instruktionerna bra att nämna beslutanderätt i vissa frågor.

Specialknorrar

Indrivning av avgifter

Eftergift/sänkning av avgifter

Uppsägning av eftisplats

Omfattningen av eftis samt avgifter

Personalbehov

Skjutsar

Material och stöd i arbetet

- www.eftis.fi
- Eftis-info (utkommer ca 4 ggr/år)
- Handböcker
- Publikationer
- Kultur på eftis – NYTT för år 2011
- Nytt material inom mediefostran

www.suurimediaseikkailu.fi

SKOLANS
KLUBBVERKSAMHET

Webbsidor

- www.eftis.fi

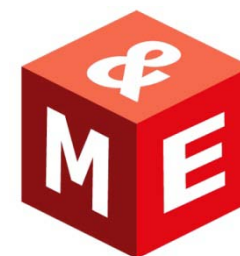

- www.klubbar.fi

SKOLANS
KLUBBVERKSAMHET

- www.apip.fi

- www.svenskskola.fi

- www.kerhonetti.fi

Kurser och fortbildning 2011

- Seminarier kring de nya grunderna
11.4 i Åbo
13.4 i Helsingfors
14.4 i Vasa
- Ordmagisk oas 5.5, H:fros Arbis
- Finlands svenska idrotts kurser
- Yrkesutbildning: Prakticum, Axxell
- Temakurser hösten 2011

Våra barns fritid är viktig!